

Höfundur viðprents: "Guðbrandur Þorláksson (-1627)"

1 **Kristileg undirvísun um ódauðleika sálarinnar**

Christeleg Vnderuissun | Vm oðauðleika | Salarennar. | OG | huad vm Salernar liidur þeg- | ar þær skilia vid Lijkamann. Vm | þań seinasta Dag og Dom, eilijf- | ań Dauda, og Eilijft Lijf. | Saman tekenn j þysku Mæle | wr Bokum þeirra Heiløgu Lærefed- | ra, Lijka eirneń wr Predikõnum | D. Martini Lutheri. | Johań is Mathesij. | D. Martini Miri. | Johań is Gigantis. | Enn nu a Islensku vtløgd | ANNO. | M. DC. I. Að bókarlokum: „Þryckt a Holum j Hialltadal | þann 19. Dag Nouemb. | ANNO. M. DC. I.“

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1601
Umfang: 539, [11] bls. 8°

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Formalen.“ 3.-10. bls.

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Ad pium Lectorem.“ 534.-539. bls.

Efnisorð: Guðfræði ; Guðræknirit / Hugvekjur / Trúarlíf / Trúfræði

Skreytingar: 2., 3., 9.-11., 16. og 18. lína á titilsíðu í rauðum lit.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 18. • Fiske, Willard (1831-1904): Bibliographical notices 6 (1907), 4.

Rafraenn aðgangur: <https://baekur.is/bok/ac0b3985-85e5-45c3-80b2-82890cba3629>

2 **Graduale**

Grallari

GRADVALE | Ein Almeń e- | leg Messusaungs Bok | Saman teken og skrifud, til meire og | samþyckelegre Einingar, j þeim Saung og | Ceremonium, sem j Kyrkiunne skal syn- | giast og halldast hier j Lande, ep- | ter Ordinantionne. | G. Th. S. | Lated alla Hlute Sidsamlega, og Skic- | kanlega frań fara ydar a mille | I Corinth. 14. Cap. | Ef sa er einhuør ydar a medal, sem þrattunarsam | ur vill vera, Hann vite þad, ad vier høfum ecke | sljkan Sidvana, og ei helldur Guds | Søfnudur, Ibidem 11. | Prentad ad nyiu a Holum j Hiall | ta Dal, ANNO Salutis. | M. DC. XXIII

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1623
Umfang: A-D, Aa-Hh. [255] bls. 4°
Útgáfa: 3

Útgefandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Vm þad rietta Messu-Embætte ...“ A1b-B1b. Formáli.

Viðprent: „TIL LESARANS“ B2a.

Viðprent: „Messu Embætte A Bæna Døgum ...“ Þ3a-Aa3a.

Viðprent: „Möckrer[!] Hymnar Psalmar ...“ Aa3b-Hh4a.

Efnisorð: Guðfræði ; Messusöngsbækur ; Nótur

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 34.

3 Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Um eiða og meinsæri

Vm | Eida og Mein- | sære, Huad hrædeleg Synd | þad sie fyrer Gude ranga | Eida ad sueria. | O | Ei mun Drotten Orefstan vera lata, | þań sīm misbrukar hń s Nafn. Exo. [xx.] | M D XC vj.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1596
Umfang: A-B. [31] bls. 8°

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Gudbrandur ThorlaksSon Heilsar þeim ed les.“ A1b-2a.

Viðprent: „Nockrar Malsgreiner Heilagra Lærefedra, saman teknar. Vm Rietta og Sanna Idran.“ B7a-8a.
Varðveislusaga: Eitt eintak þekkt er í Konungsbókhlöðu í Kaupmannahöfn, titilblað lítið eitt skert (8. lína).
Efnisorð: Guðfræði ; Kristin siðfræði
Skreytingar: Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.
Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 51-52.

4 Hemmingsen, Niels (1513-1600)

Lífs vegur

Lífs Vegur. | Það er. | Ein Christeleg | og sön Vnderuijsan, Huad sa | Madur skule vita, trua, og giø- | ra sem ódlast vill eilífa | Saluhialp: | Skrifad af Doct. Niels | Hemings syne Añ o 1570. | Enn a Íslensku vtlógd af | Gudbrande Thorlaks Syne. | Og nu ad nyiu prentud a Holum. | - | ANNO. M. D. XC. IX. | O

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1599

Umfang: A-V7. [318] bls. 8°

Útgáfa: 2

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Formale. Til Lesarans“ A1b-8b.

Prentafrbrigði: V8 er autt blað; í öðru eintaki af tveimur í Landsbókasafni er aukið hálfri örk við bókina: „Lijted Registor yfer þennan Bækling ...“ a-a3; a4 er nú numið burt, en hefur að líkindum verið autt.

Efnisorð: Guðfræði ; Guðræknirit / Hugvekjur / Trúarlíf / Trúfræði

Skreytingar: 3., 4., 8., 9. og 14. lína á titilsíðu í rauðum lit. Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 62. • Nielsen, Lauritz (1881-1947): Dansk bibliografi 1551-1600, Kaupmannahöfn 1931-1933, 926. •

Uggla, Arvid Hjalmar: Uppsala universitetsbiblioteks samling av nyisländsk litteratur, Uppsala universitets biblioteks minnesskrift 1621-1921, Uppsalir 1921, 559.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/2135b643-786a-4254-97ef-1dee3f7d69c7>

5 Dietrich, Veit (1506-1549)

Súmmaría yfir það nýja testamentið

Summaria | Yfer Þad Nyia Tes- | tamentid. | Það er. | Innehalld, Meining og Vnderstada Malsins, Og | Þær sierlegustu Lærdoms greiner, sem eru, j Sierhuerium Capitula, | Skrifadar j Pysku Male af Vel lærdum Manne Vito | Theodoro, Sem Var Predikare Gudligs Ordz | j þeim Stad Norenberg j | Pyska Lande. | A Íslensku Vtlagdar af Gudbrande | Thorlaks Syne. | O | Coloss. III. | Latid Christi Ord Rijkugliga byggia a medal ydar | med allre Visku. | 1589.

Að bókarlokum: „Þryckt a Nupufelle j Eyiafirde | af Jone Jons syne, Aar epter Gudz burd. | M. D. LXXXIX.“ Aaa3b.

Útgáfustaður og -ár: Núpufell, 1589

Prentari: Jón Jónsson (1540-1616)

Umfang: A2, B-P, Aa-Ðþ, Aaa3. [386] bls. 4°

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „„Þeim Froma Lesara oskar eg Gudbrandur Thorlaks Son Na dar og Fridar af Gude Fødur fyrer Jesum Christum.“ A1b-2b. Formáli.

Prentafrbrigði: Leiðréttingar á Aaa3b eru ekki í öllum eintökum.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 39-40. • Pétur Sigurðsson (1896-1971): Sextánda og seytjándu aldar bækur íslenzkar, Árbók Landsbókasafns 9 (1952), 81.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/08fe0430-3707-4690-a8a2-93d7ce2e885b>

6 **Graduale**

Grallari

GRADUALE | Ein Almeñ e- | leg Messusaungs Book | Samantekeñ og skrifud, til meire og | samþyckelegre Einingar, j þeim Saung og | Ceremoniu, sem j Kyrkiuñ e skal syng | iast og halldast hier j Lande, ept | er Ordinantiuñ e. | G. Th. S. | Laated alla Hlute Sidsamlega, og Skick | anlega frañ fara ydar a mille. | 1. Corinth. 14. Cap | Ef sa er einhuør ydar a mille, sem þrattunarsamur | vill vera, Hann vite það, ad vier høfum ecke | slijkan Sidvana, og ei helldur Guds | Søfnudur, ibidem. 11. | Huøria H. Gysle Thor. S. liet prenta | epter Bon og Osk margra Godra Mañ a. | hier j Lande. | ANNO M. DC. LXXIX.

Að bókarlokum: „Þryckt a Hoolum j Hialta Dal, Af | Jone Snorra Syne. Anno. 1679.“

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1679
Prentari: Jón Snorrason (1646)
Umfang: A-D, Aa-li2. [260] bls. 4°
Útgáfa: 5

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Vm Þad rietta Messu Embætte ...“ A1b-B1b. Formáli.
Viðprent: „Til Lesarans.“ B2a.
Viðprent: „Messuembætte a Bænadogum ...“ P3a-Aa3b.
Viðprent: „Nockrer Hymnar Psalmar ...“ Aa4a-li2b.
Efnisorð: Guðfræði ; Messusöngsbækur ; Nótur
Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 34.
Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/adb1ed0a-d820-4456-b5f5-e16e557ac50d>

- 7 Aumann, Johann (-1615)
Luther, Martin (1483-1546)

Biblia laicorum það er leikmannabiblía

Leikmannabiblía

BIBLIA LAICORVM | Þad er | Leikmañ a Bib | lia, sa gyllene Catechismus | þess dyrdlega Guds Mans D. Mar- | tini Lutheri, Lofligar minningar, sam | settur og aukeñ med stuttum einföldum | Spurningum og Andsuörum, Fyrer | Vngmenne og einfalt al- | muga Folk: | O | ANNO. M. D. XC. IX.

Að bókarlokum: „Þryckt a Holum, 21. Dag Februarij. | - | ANNO. M. D. XC. IX.“

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1599
Umfang: A-Q4. [247] bls. 8°

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)
Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Aullum Kiennemønnum og Guds Ords Þienørum j Høla Stigte.“ A2a-4b. Formáli dagsettur 1. janúar 1599.
Efnisorð: Guðfræði ; Katekismar / Barnalærdómur
Skreytingar: Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.
Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 60-62. • Fiske, Willard (1831-1904): Bibliographical notices 6 (1907), 3.
Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/48514986-7033-40fe-8561-2bc9fc4b9873>

- 8 Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Bænabók

Bænabok | Til samans lesin og | vtløgd, Af þeim vir dug | lega og loflega Herra, | H. Gudbrande Thor | laks Syne | (Blessadrar Minningar) | Prentud ad nyiu | a Hoolum j Hialltadal | ANNO | M. CD. XXXIII [!].

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1634
Umfang: A-M6. [276] bls. 12°

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Einn lijtell Formale til þessarar Bænabokar, huørnen vier eigum ad bwa oss riettelega til Bænareñ ar. Gudb. Th. S.“ A2a-6a.
Viðprent: „Eiñ Bænar psalmur vm gooda Framfør af þessum Heime.“ M1a-2b.
Viðprent: „Einn fagur Kuølld Psalmur“ M2b-3b.
Viðprent: „Morgun Lofsangur.“ M4a-b.
Varðveislusaga: Eitt eintak þekkt er í bókasafni Cornell-háskóla.
Efnisorð: Guðfræði ; Bænir
Skreytingar: Myndskreyttur rammi á titilblaði.
Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 113-114.

- 9 **Hortulus animæ. Það er aldingarður sálarinnar**

HORTVLVS ANIMAE. | Þad er. | Alldingardur | Salariñ ar, Huar jñ e ad fiñ | ast sierlegar godar Greiner, Olærdū til | Vndervijsunar, So og heilnæmar Lækn | ingar fyrer þa sñ hungnader og þyst- | er eru epter Guds Rijke. | Samañ teked og vtlagt, af | Gudbrande Thorlaks Syne. | Psalm. cxix. | Huørnen fær æsku Madureñ sinn | Veg geinged ostraffanlega? Nær ed | hañ heldur sig epter þijnū Ordum. | Þryckt a Holum, þañ xvj. Dag | Januarij. Añ o M. D. XCvj. | c.c

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1596
Umfang: 3.c4, A-L. [183] bls. 8°

Útgefandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Ad Lectorem“ 3.c1b-4b. Formáli.

Viðprent: „Nøckrar Malsgreiner Heilagrar Ritningar, hueriar einn og sierhuörn kristen Mann meiga og eiga vpp vekia, til þess ad ottast Gud og fordast Syndernar.“ L7b-8a.

Efnisorð: Guðfræði ; Guðræknirit / Hugvekjur / Trúarlíf / Trúfræði

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 49-50.

Rafraenn aðgangur: <https://baekur.is/bok/9743ef45-e676-4fbb-9cab-c905265f9e7b>

10 Arctander, Niels Lauridsen

Iðranarspejill

Iðranar | Spejgill | I huörum christen Madur kann ad | sia og skoda þann naudsynlegasta Lær- | dom, Huörnen syndugur Madr skule snua sier | til Guds med riettle Iðran, Og huør og | huiljk ad sie søñ Iðran. Og huørt | ad Madur giører rietta Id- | ran eda ecke. | Saman lesen wr heilagre Ritningu, | A samt med agiætlegum Formala | Vm Mannsins Riettleing | fyrer Gude. | Af Niels Laurits syne Norska, Su- | perintendente yfer Viborgar Stig- | te j Danmørk. | Vtlagdur og Prentadur a Holum | Anno. M. DC. xj.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1611

Umfang: A-S4. [279] bls. 8°

Útgáfa: 1

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Til Lesarans“ A1b.

Viðprent: „Formale yfer þenna Iðranar Spejgel, hlydande vppa Riettleate Syndugs Mans fyrer Gude.“ A2a-C4a.

Viðprent: „Christeleg Bæn, vm rietta og sanna Iðran“ S3b-4a.

Varðveislusaga: Eitt eintak þekkt er í bókasafni Cornell-háskóla.

Efnisorð: Guðfræði ; Guðræknirit / Hugvekjur / Trúarlíf / Trúfræði

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 3. • Fiske, Willard (1831-1904): Bibliographical notices 1 (1886), 4.

11 Gallus, Johannes (1525-1587)

Sönn og einföld undirretting

Söñ og einföld | Vnderrietting vm þad Halei- | ta Sacramentum Hollds og Blods | vors Herra Jesu Christi. | Skrifud j fyrstu af Iohanne Gallo | Doctore Heilagrar Ritningar. | Item, Biuijsingar þeirra | Hellstu Kiennefedra, a vorum Døg- | um, Ad j Kuølldmaltijd Drottins | veitist og giefest Herrans Christi sañ | arligt Holld og Blod. | Enn nu vtløgd a Norrænu Fromum | Møñ um a Islande til Gagns og Goda | Ieremie 32 Cap. | Eg er Gud alls Hollds, skylde mier | vera nøckur Hlutur omøguligur? | ANNO M. D. XC IIX.

Að bókarlokum: „Prentad a Holum | – | ANNO. M. D.XC. IIX.“

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1598

Umfang: A-N. [207] bls. 8°

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Þeim ed les oskar Gudbrandur Thorlaks Son Goods af Gude.“ A2a-4a.

Viðprent: „Grunduøllur og Beuijsingar þeirra hellstu Lærefedra, a vorum Døgum, huar med þeir beuijsa, ad j Kuølldmaltijd Drottins veitist og giefest Herrans Christi sannarligt Holld og Blod.“ H1a-N5b.

Viðprent: „Af þui ad hier er opt gieted j þessum Bæklinge Villu og Rangs Lærdoms þeirra Sacramentista, þa skal hier setia, til synis, þeirra nøckur eigenlig Ord, og Meiningar, j stuttu Mæle.“ N6a-8a.

Efnisorð: Guðfræði ; Guðræknirit / Hugvekjur / Trúarlíf / Trúfræði

Skreytingar: 1., 2., 7., 8., 12., 13. og 17. lína á titilsíðu í rauðum lit.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 58-59.

Rafraenn aðgangur: <https://baekur.is/bok/8afc585f-c4db-48e3-8287-eeb05f3d5ca4>

12 Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Einar Sigurðsson (1538-1626)

Ein ný húspostilla

Ein Ny | Hwss Postilla | Það er | Gudspiöll og Pistlar Ared | vm kring, med stuttu In ehalde, og ljít- | illre Orda Vtleggingu, fyrer Vngdom- | en og Almuga Folk, med nóckrum kristelig- | um Bænum, af huóriu Gudspialle. | Saman teked og lesed wr Lærd- | ra Manna Bokum og | Postillum. | Af | Gudbrande Thorlaks | Syne. | Item nóckrar Suñ udaga Gudspialla Vijs- | ur, Syra Einars S. S. | Til Colossenses. 3. | Lated Orded Christi noglega bygg- | ia a medal ydar, j allre Visku.

Að bókarlokum: „Þryckt a Holum | ANNO | – | M D XC VII.“

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1597
Umfang: A-Ð, Aa-Ðþ. [767] bls. 8°

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Ad Lectorem“ A1b.

Efnisorð: Guðfræði ; Húslestrarbækur / Postillum

Skreytingar: 2., 4., 5. og 13. lína á titilsíðu í rauðum lit.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 55. • Uggla, Arvid Hjalmar: Uppsala universitetsbiblioteks samling av nyisländsk litteratur, Uppsala universitets biblioteks minnesskrift 1621-1921, Uppsalar 1921, 558.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/277502e2-849a-4f16-b631-89af3713a293>

13 Dietrich, Veit (1506-1549)

Barnapredikanir

Barnapre | dikaner. | Vtleggingar Yfer Þau | Euangelia sem j Kirkiunne | leseñ verda, fra Adventuñ e | Og til Paskadags. | Skrifadar j Þysku | Mæle, af Vito The- | odoro. | Enn nu a Islensku | vtlagdar. | ANNO | – | M DC III.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1603
Umfang: 296 bl. 8°

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Formale“ 1b-6b bl.

Athugasemd: Fyrri hluti ritsins.

Efnisorð: Guðfræði ; Prédikanir

Skreytingar: 1., 2., 7.-9. og 14. lína á titilsíðu í rauðum lit. Myndskreyttur rammi á titilblaði.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 21.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/8472a6b4-ad24-4a46-acd7-675a2206e015>

14 **Graduale**

Grallari

GRADVALE | Ein Almeñ e- | leg Messusaungs Bok | Saman teken og skrifud, til meire og | samþyckelegre Einingar, j þeim Saung og | Ceremonium, sem j Kirkiunne skal syn- | giast og halldast hier j Lande, ep- | ter Ordinantiunne. | G. Th. S. | Lated alla Hlute Sidsamlega, og Skic- | kanlega frañ fara ydar a mille. | 1 Corinth. 14. Cap. | Ef sa er einhuør ydar a medal, sem þrattunarsam- | ur vill vera, Hann vite það, ad vier hofum ecke | slijkan Siduana, og ei helldur Guds | Søfnudur, Ibidem. 11. | Prentad ad nyiu a Holum j Hiall- | ta Dal, ANNO Salutis. | – | M. DC. VII.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1607
Umfang: A-Ð, Aa-Hh. [255] bls. 4°
Útgáfa: 2

Útgefandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Wm það rietta Messu-Embætte ...“ A1b-B1b. Formáli.

Viðprent: „TIL LESARANS“ B2a. Athugasemd um aukinn latínusöng í þessari útgáfu.

Viðprent: „Messu Embætte A Bæna Dögum ...“ Þ3a-Aa3a.

Viðprent: „Nockrer Hymnar Psalmar og Lofsönguar, a þeim sierlegustu Hatijdum, Lijka a Kuølld og Morna, Vtan Kirkiu sem jnnan.“ Aa3b-Hh4a.

Efnisorð: Guðfræði ; Messusöngsbækur ; Nótur

Skreytingar: 2., 3., 10.-12., 17. og 18. lína á titilsíðu í rauðum lit.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 33.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/7fa034b0-e900-4a58-880a-5f239d1fdd61>

- 15 Chytraeus, David (1530-1600)
Chemnitz, Martin (1555-1586)
Enchiridion eður handbók
ENCHIRIDION | EDVR | Hand Bok | Þar jnne ad þær hellstu sierleg- |ustu Christelegs Lærdoms Høfudgrei- |ner verda vt af Guds Orde einfalldle- | ga, stuttlega, gagnlega, og med | godum Rókum vtskyrdar. | AF | D. Dauide Chytreo. | D. Martino Chemnitio. | A Islensku vtløgd Kieñ edomenum sier- | deilis til Gagns og Gooda. | Prentad a Holum | 25. Dag Nouemb. | ANNO. 1600.
- Útgáfustaður og -ár:* Hólar, 1600
Umfang: [8], 316 bl. 8°
- Þýðandi:* Guðbrandur Þorláksson (-1627)
Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Aullum Fromum Guds Ords Þienørum, mijnum Medbrædrum, og Samuerks Mõñ um j DROTTNE. Nad og Fridur af Gude, og vorum Lausnara Jesu Christo.“ [2a-8b] bl. Dagsett 25. nóvember 1600.
Efnisorð: Guðfræði ; Guðræknirit / Hugvekjur / Trúarlíf / Trúfræði
Skreytingar: 3.-5., 9., 12.-13. og 16. lína á titilsíðu í rauðum lit.
Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 63-64.
Rafraenn aðgangur: <https://baekur.is/bok/524c05b3-c4aa-4151-9384-0dac8eb2cc09>
- 16 **Fons vitæ það er lífsins brunnur og uppspretta**
FONS VITÆ | ÞAD ER | Liifsins Bruñ ur og Vpp- | spretta, af huørre ed frañfliota sañ - | arlegar Hugganer, òllum | Veykum og Sorgfullum | Samuiskum. | Johañ . vj. Cap. | Huør hañ þyster, kome sa til mijn | og drecke. | O | Prentad a Holum. | - | ANNO. M. D. XC. VIII.
- Útgáfustaður og -ár:* Hólar, 1598
Umfang: A-K4. [151] bls. 8°
- Þýðandi:* Guðbrandur Þorláksson (-1627)
Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Til Lesarans“ A2a-3a.
Athugasemd: Þýðandi talinn Guðbrandur biskup Þorláksson.
Efnisorð: Guðfræði ; Guðræknirit / Hugvekjur / Trúarlíf / Trúfræði
Skreytingar: Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.
Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 56-57.
- 17 **Graduale**
Grallari
GRADUALE | Ein Almeñ e- | leg Messusaungs Bok | Saman teken og skrifud, til meire og | samþyckelegre Einingar, j þeim Saung og | Ceremonium, sem j Kyrkiuñ e skal syn | giast og halldast hier j Lande, ept | er Ordinantunne. | G. Th. S. | Lated alla Hlute Sidsamlega, og Skick | anlega frañ fara ydar a mille. | 1. Corinth. 14. Cap. | Ef sa er einhuør ydar a mille, sem þrattunarsamur | vill vera, Hann vite það, ad vier høfum ecke | sljkan Siduana, og ei helldur Guds | Søfnudur, ibidem. 11. | Sem H. Thorl. Sku. S. liet eñ nu ad nyu | Prenta epter Bon og Forlage Virdulegs Her | ra M. Briniulffs Sueins. S. og | añ ara Godra Mañ a. | - | ANNO D. M. DC. XLIX.
- Að bókarlökum:* „Þryckt a Hoolum j Hialta Dal. | ANNO. M. DC. L.“
- Útgáfustaður og -ár:* Hólar, 1649-1650
Umfang: A-Þ, Aa-Hh. [255] bls. 4°
Útgáfa: 4
- Viðprent:* Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Vm Þad rietta Messu Embætte ...“ A1b-B1b. Formáli.
Viðprent: „Til Lesarans.“ B2a.
Viðprent: „Messuembætte a Bænadögum ...“ Þ3a-Aa3b.
Viðprent: „Nockrer Hymnar Psalmar ...“ Aa4a-Hh4a.
Efnisorð: Guðfræði ; Messusöngsbækur ; Nótur
Skreytingar: 2., 3., 10.-12. og 21. lína á titilsíðu í rauðum lit.
Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 34.
Rafraenn aðgangur: <https://baekur.is/bok/3b560ed1-a367-436d-b486-90608cabce12>

Biblía. Gamla testamentið. Davíðs sálmar

VII. | Idranar psal- | mar Dauids, Huørium og ein- | um Christnum Manne naudsynle- | ger, og gagnleger, Gud þar med | ad akalla og tilbidia.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, e.t.v. 1606

Umfang: A-B. [31] bls. 8°

Útgefandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „TIL LESARANS.“ A1a-b. Sennilega eftir Guðbrand.

Viðprent: „Huggunar Greiner, fyrer Sorgfullar og hrelldar Samuiskur.“ B7b-8a.

Athugasemd: Án titilblaðs.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían ; Sálmar

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, Islandica 14

19 Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Bænabók

Bænabok | MED MORGVM GODVM | og nytsamligum bænum naudsynlig | um a þessum haskasamliga tíjma | ad bidia Gud og aluarliga a ad kalla | j aullū vorum naudsynium | og haskasemdum | Til samans lesin og vt lógd af mier | Gudbrandi Thorlaks syne | Luc. 22 | Þui sofi þier? standid vpp og bid- | iid, so at þier fallit ei j freistni | Prtenad[!] a Holū af Jone Jons syne | Añ o M D LXX Vj | o:c

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1576

Prentari: Jón Jónsson (1540-1616)

Umfang: [16], 62 [rétt: 92], [3] bl. 8°

Viðprent: „Almanak“ [1b-13a] bl.

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Eiñ litill formali til þessarar bæna bokar, huernin eiñ kristiñ maðr skal skicka sig til bænarinar suo hñ kuñ e rietteliga at akalla Gud Gudbrandur Thorlaks son“ [13b-16b] bl.

Varðveislusaga: Eitt eintak þekkt er í Staats- und Universitätsbibliothek í Hamborg.

Efnisorð: Guðfræði ; Bænir

Skreytingar: Myndskreyttur rammi á titilblaði.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Bibliographical notes, Islandica 29 (1942), 66. • Hamburg und Island, Hamborg 1930, 47. • Halldór Hermannsson (1878-1958): Gamlar íslenskar bækur, Lesbók Morgunblaðsins 6 (1931), 27-29.

20 Moller, Martin (1547-1606)

Mysterium magnum sá mikli leyndardómur

MYSTERIVM | Magnum | Sa mykle Leyn | dardomur, vm það himneska | Brullaup, og andlega Samteing | ing vors Herra Jesu Christi, og | hans Brwdur christelegrar | Kirkiu | Huørnen Meñ eige gagnlega og med | Glede þar vm ad huxa og tala, | sier til Huggunar. | O | Vtlagdur wr Þysku, og prent- | adur, Anno Christi, | M. DC. XV.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1615

Umfang: [16], 398 bls. 8°

Útgáfa: 1

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Til Lesarans“ [3.-9.] bls. Formáli.

Efnisorð: Guðfræði ; Guðræknirit / Hugvekjur / Trúarlíf / Trúfræði

Skreytingar: Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, Islandica 14 (1922), 74.

21 Spangenberg, Johann (1484-1550)

Fimmtán líkpredikanir

Fimtán | Lijkpredikaner, Ad hafa yfer | Þeim Framlidnu j christe- | legre Samkundu. Þar | med meir eñ | LX. Themata, edur Greiner | wr þui gamla Testamentenu, sem | ad hlyda vppa sama Efne. | M. Johañ . Spangenberg. | ANNO. M. D. XL. VIII. | Þu lætur Meñ ena deyia, og seiger, | Komed aptur Mañ añ a syner Psa. xc. | Dyrnrætur er fyrer Drottne Daude | hans Heilagra Psalm. cxvj. | Anno. M. D. XC. viij. Ad bókarlökum: „Prentad a Holum. | ANNO. | - | M. D. XC. viij.“

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1598

Umfang: A-K3. [150] bls. 8°

Útgáfa: 2

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Lectori Salutem.“ A2a.

Viðprent: „Themata Edur Mæls greiner og Sententiur, sem saman eru teknar vr Bokum hins gamla Testamentis, með huðorium ad Meñ meiga auka þessar Lijkpredikaner.“ H7a-I4b.

Viðprent: „Eñ eg hef hier vid auked, nóckrum Greinum þeim sierligustu wr þui nyia Testamentenu vnder sömu Meiningu, Ad þeir Prestar og Predikarar, sem so eru mentader, meige taka godar Greiner, til ad styrkia þar med þeirra Predikaner og Aminningar. Bid þu Gud, þu godur christeñ Lesare, ad hañ oss öllum fyrer sinn Son Jesu Christum giefte Sæluga stund, og epter þetta auma vesla lijf eitt eilijft Lijf j Himerijke, Am̄. G. Th. S. Mæls greiner wr nyia Testamentinu.“ I5a-K2a.

Prentafrögð: Í Landsbókasafni eru tvö eintök, í öðru er 2.-3., 6., 9.-10. og 15. lína á titilsíðu í rauðum lit og 6. lína svo: „LX. Themata edur Greiner“.

Efnisorð: Guðfræði ; Prédikanir

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 55-56.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/554ba30d-5298-4555-a3bd-7c3b1cfa8424>

22 Moller, Martin (1547-1606)

Meditationes sanctorum patrum

Forfeðrabænaþók

MEDITATIONES. | Sanctorum Patrum. | Godar Bæn- | er, Gudrækelegar Huxaner, | Aluarlegar Idranar Aminningar, | Hiartnæmar Þackargjórder, og all | ra handa Truar Idkaner og | Vppvahninnar[!] og styr- | kingar: | Vr Bokum þeirra heiløgu Lærefed | ra, Augustini. Bernhardi, Tauleri, | og fleire annara. Saman lesnar j þysku | Mæle. Med nóckru fleira, sem hier | med fylger. | Gudhræddum og Godfwsom Hiðr- | tum nytsamlegar og gagnlegar, | Martinus Mollerus | - | 1607

Að bókarlokum: „Prentad a Holum | ANNO Salutis. | M. DC. VII.“

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1607

Umfang: A-D, Aa-Hh. [511] bls. 8°

Útgáfa: 1

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Til Lesarans“ A2a-4b.

Viðprent: „Huggunargreiner fyrer Sorgfullar og hrelldar Samuiskur“ Hh6a-8a.

Efnisorð: Guðfræði ; Guðræknirit / Hugvekjur / Trúarlíf / Trúfræði

Skreytingar: 3.-5., 10., 11., 17. og 19. lína á titilsíðu í rauðum lit. Myndskreyttur rammi á titilblaði.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 72. • Lidderdale, Thomas William: Catalogue of the books printed in Iceland from A.D. 1578 to 1880 in the library of the British Museum, London 1885, 3. • Uggla, Arvid Hjalmar: Uppsala universitetsbiblioteks samling av nyisländsk litteratur, Uppsala universitets biblioteks minnesskrift 1621-1921, Uppsalir 1921, 560.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/10d15dc3-2d62-47ef-8bda-a61de506cfdd>

23 Leyser, Polycarpus (1552-1610)

Um góðverkin

Vm | Good Werken | Ein christeleg skyr og lios | Predikun, teken af Evangelio, sem | fellur a fiorda Suñ udag epter | Trinitatis, Luc. 6. Cap. | Predikud af | Doct. Polycarpo Leiser | Vtløgd til Skyringar og Skilnings | þeim gagnlegasta Lærdome | Vm Good verken | Vier erum hans Verk, skapader j | Christo Jesu, til ad giøra Godverken, | Ephes. 2. | Vier erum Guds Børn, Johañ . I. | Rom. 8. Þar fyrer hæfer oss ad

lifa | so sem Guds Børnum. | 1615

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1615
Umfang: A-F. [95] bls. 8°

Útgefandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)
Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

24 Musculus, Andreas (1514-1581)

Bænabók lítil

Bænabok | Litel | Skrifud j Þysku Mæle | Af | Andrea Musculo Doct: | O | Anno 1559.

Að bókarlokum: „Þrykt a Holum | j Hialltadal. | Anno. | M. D. XC. VII.“

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1597
Umfang: A-M6. [275] bls. 12°
Útgáfa: 1

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Þeim ed Les“ A2a. Ávarp.

Viðprent: „Kieñ ingar og Lærdomur þeirra Heilögu og hellstu Lærefedra, vm Bæna akalled til Guds.“ I6a-M4a.

Viðprent: „Ein Bæn vm goda afgangu af þessum Heime.“ M4b-5a.

Viðprent: „Aunnur Bæn vm goda Framför.“ M5b-6a.

Athugasemd: Um útgáfu 1590, sjá *Islandica* 9 og *Skírnir* 91.

Efnisorð: Guðfræði ; Bænir

Skreytingar: Myndskreyttur rammi á titilblaði. Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): *Icelandic books of the sixteenth century*, *Islandica* 9 (1916), 40. • Páll Eggert Ólason (1883-1949): *Ritfregnir, Skírnir* 91 (1917), 205. • Fiske, Willard (1831-1904): *Bibliographical notices* 4 (1889), 4. • Halldór Hermannsson (1878-1958): *Icelandic books of the sixteenth century*, *Islandica* 9 (1916), 53.

25 [Luther, Martin (1483-1546)]

Passio það er historían þínunnar og dauðans

PASSIO | Það er. | Historían Þij- | nunnar og Daudans vors | Frelsara Jesu Christi. | Sundur skipt I þrettan Pre- | dikaner. | Vtlogd a Islensku af Gudmun- | de Einars Syne | Esaie liij. | Sañ lega bar hañ vorn Siukdom, og | vorum Hrygdum hlod hñ vppa sig. Hñ | er særdur fyrer vorar misgiørder, og fyrer | vorra Synda saker er hañ lemstradur. | Þryckt a Holum | - | ANNO. M. DC.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1600
Umfang: 156 bl. 8°

Útgefandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Þýðandi: Guðmundur Einarsson (1568-1647)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Til Lesarans.“ 2a-5b bl.

Viðprent: „Þeim ed Les.“ 154a-155a bl.

Viðprent: „Nøckrar Greiner Heilagrar Ritningar vm Þijnu og Dauda Jesu Christi.“ 155b-156a bl.

Efnisorð: Guðfræði ; Prédikanir

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): *Icelandic books of the sixteenth century*, *Islandica* 9 (1916), 66-67.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/2f88dabd-366c-47d6-b905-4e3bd10af046>

26 Moller, Martin (1547-1606)

Meditationes sanctorum patrum

Forfeðrabænabók

MEDITATIONES | Sanctorum Patrum | Godar Bæn- | er, Gudrækelegar Huxaner, | Aluarlegar Idranar Aminningar, | Hiartnæmar Þackargiørder, og allra | Handa Truar Idkaner og | Vppuakningar, og St- | yrkingar. | Vr Bokum þeirra Heilögu | Lærefedra, Augustini, Bernhardi, | Tauleri, og fleire annara. Saman lesnar | j Þysku Mæle. Med nøckru fleira | sem hier med fylger. | Gudhræddum og Godfusum | Hiørtum Nytsamlegar og | Gagnlegar. | Martinus Mollerus. | Preñ tadar ad nyu a Hoolum j | Hiallta Dal. 1655.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1655
Umfang: 3c4, A-D, Aa-Ee. [471] bls. 8°
Útgáfa: 2

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Til Lesarans.“ 3c2a-4a.
Viðprent: „Huggunar Greiner fyrir Sorgfullar og hrelldar Samviskur.“ Ee6b-8a.
Efnisorð: Guðfræði ; Guðræknirit / Hugvekjur / Trúarlíf / Trúfræði
Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 73. • Fiske, Willard (1831-1904): Bibliographical notices 1 (1886), 9.
Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/cbceacc-c1a9-4f96-953b-d349cbe122ba>

27 Savonarola, Girolamo (1452-1498)

Spegill þess synduga

Speigell þess Synduga | ÞAD ER | Sið godar Idranar predikan- | er, vm þessa Heims Eynd Sorg og | Neyd, Og huørneñ sa Synduge skule | sier aptur snua til Guds sijns, og | verda Saluholpeñ . | Skrifad j fyrstu af Jeronymo | Sauanarola,[!] og sijdan vtlagdar bæde j | Þysku og Dönsku: Eñ a Islen- | sku vtlagdar | AF | Gudmunde Einars Syne. Añ o. 1597. | 2. Corinth. 5. | Vier hliotum aller ad openberast | framē fyrer Domstole Christs, vppa þad | ad huer eiñ ødlest a sijnum Lijkama, ep- | ter þui sem hañ hefur adhafst, sie þad | gott eda jllt.

Að bókarlokum: „Þryckt a Holum, | – | ANNO. M. D. XC. VIII.“

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1598

Umfang: A-H. [127] bls. 8°

Útgefandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Þýðandi: Guðmundur Einarsson (1568-1647)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Til Lesarans.“ A1b-2b.

Viðprent: „Nöckrar Greiner hliodande vppa þessar Predikaner.“ H6a-7b.

Efnisorð: Guðfræði ; Prédikanir

Skreytingar: 2., 4.-5., 9.-10., 13. og 15. lína á titilsíðu í rauðum lit.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 59-60. • Fiske, Willard (1831-1904): Bibliographical notices 6 (1907), 2. • Þórhallur Þorgilsson: Drög að skrá um ritverk á íslenzku að fornu og nýju af latneskum eða rómönskum uppruna 2, Reykjavík 1958, 58-59.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/ded70dea-34cc-4846-8317-8720cac92df0>

28 **Það nýja testamentum**

Biblía. Nýja testamentið

Guðbrandstestamenti

Þad | Nyia Testa- | mentum, a Islendsku | Yfer sied og lesid, epter þeim riettustu | Vtleggingum sem til hafa feingist. | Matth. 17. | Þesse er minn Elskulegur | Sonur, a huørium jeg hef | alla Þocknan, Hønum | skulu þier hlyda. | Prentad a Holum j Hialltadal | ANNO | – | M. DC. IX.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1609

Umfang: 3c, A-D, Aa-Tt4. [695] bls. 8°

Útgáfa: 2

Útgefandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Luther, Martin (1483-1546): „Formale yfer hid Nyia Testa mentum, D. Marth. Luth.“ 3c1b-7a.

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „HVør hñ vill rietteliga lesa Guds Ord og þa heiløgu Ritning ...“ 3c7b-8a. Formáli, e. t. v. eftir útgefanda.

Viðprent: „Þessar eru Bækur hins Nyia testamentis.“ 3c8b.

Viðprent: „Registur yfer Pistla og Gudspiøll sem lesen verda a Suñ udøgum og ødrum Hatijdis Døgum ar vm kring.“ Tt1b-3b.

Viðprent: „A Spatiønnum, vrdu ecke sett heil Ord, helldur half og stundum miñ a þar sem til vjsad er, þui a þau so ad skilia.“ Tt4a.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: Myndskreyttur rammi á titilblaði.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 78. • Jakob Benediktsson: Arngrímur lærði og íslenzk málhreinsun, Afmæliskeðja til Alexanders Jóhannessonar, Reykjavík 1953, 117-138.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/362aa24a-beb8-4b19-9f37-75bd0692d604>

29 Hemmingsen, Niels (1513-1600)

Lífsins vegur

Lífsins | Vegur | Þat er, | Ein Söñ og Kristeleg vnderujsun Huad | sa Madur skal Vita, Trua, og Giöra, | sem ódlast vill Eilíf Líf. | Samsett af heylgærdum Mañ e | Doct. Niels Heming syne. | A Íslensku vtlógg af mier | Gudbrandi Thorlakssyne. | O | Prentat a Holum af Jone Jons syne. | Añ o 1575.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1575

Prentari: Jón Jónsson (1540-1616)

Umfang: A, 4 bl., B-T3. [302] bls. 8°

Útgáfa: 1

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „FROMVM OG HEIDVRSAMligum Mañ i Guñ are Bonda Gijsla syne, Minum sierdeilis godum Vin oskar eg Gudbrandur Thorlak son, Nadar og Fridar af Gude Faudr fyre Vorn Drottiñ Jhesum Christum.“ A2a-[10]b. Tileinkun dagsett 23. desember 1575.

Viðprent: „AF BARNAAAGANVM NOCKrar Greiner og Articuli.“ A[11]a-b.

Viðprent: Hemmingsen, Niels (1513-1600): „Erligum edalbornū vjjsum og Gudhræddū mañ e Biorn Kæes til Strarup Danmarks Rijkis Radzherra og Hofudz mañ e vpp a Malmeyiar slot og hñ s Erligu edalboriñ e skirlifu og Gudhræddu husfru Christinu Nielsdottr, oskar Niels Hemigs son Nad og Frid af Gude Faudur fyre vorn Drottiñ Jesū Christum.“ B1a-C3a. Tileinkun dagsett „Sancti Marteins Messu Dag“ 1570.

Viðprent: „ÞANN CXVij PSAL. Confitemini.“ T2a-3a.

Viðprent: „Numeri vj. Cpa.“ T3b.

Prentafríðgi: Tvö eintök þekkt eru í Konungsbókhlöðu í Kaupmannahöfn; annað er prentað á skinn með afríðgi í 12. línu á titilsíðu, „Præt“ fyrir „Prentat“, og ekkert greinarmerki í lok línunnar. Í pappírseintakið vantar A2-[9] og alla örkina P.

Efnisorð: Guðfræði ; Guðræknirit / Hugvekjur / Trúarlíf / Trúfræði

Skreytingar: Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 17-19.

30 Dietrich, Veit (1506-1549)

Súmmaría ... yfir allar Spámannabækurnar

SVMARIA | VITI THEODORI. | Yfer allar Spamanna Bæ- | kurnar. Mergur mals, Summa, og stutt Innehald | sierhuørs Capitula, Skrifad j fyrstu j bysku Mæle. Enn nu | vtlagt þeim til Gagns og Gooda sem | Guds Ord elska. | Sömmuleidis, Eitt | Almenelegt Registur | Yfer alla Bibliuna og Bækur hins | Gamla og nya Testamentis, Harla gagn- | legt, þeim ed sig vilia jdka j Heilagre Ritningu. | O | Þryckt a Holum j Hialltadal. | ANNO SALVTIS | 1602.

Auka titilsíða: Luther, Martin (1483-1546): „Siette Capitule | S. Pals Pistels til Ephesios, Vm | Christeñ a Mañ a Herklæde, Vopn | og Veriur. | Predikad af Doct. Martino Luthero | til Vitemberg, ANNO | MDXXXIII. | Apocalip. xii. Cap. | Vei þeim sem a Jørðunne bwa og a Sionum, Þuiad Diøfullenn er | ofan stíjgen til ydar, hafande Reide mykla, og hann veit það, hann hef | ur stuttan Tijma. | i Petri v. Cap. | Vered Sparneyter, og vaked, Þuiad ydar Motstandare Diøfull- | eñ , geingur vm kring sem grenianda Leon, leitande epter þeim hann suel | ge, huørium þier ørugglega skulud mote standa j Trunne.“ Kk3a.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1602

Umfang: A-Þ, Aa-Qq. [319] bls. 4°

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Til Lesarans.“ „Vm það Registur.“ A1b.

Athugasemd: Skotið er inn í örk við Ee3a miða sem á eru prentaðar 10 línur er hafa fallið niður í textanum.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 21-22. • Pétur Sigurðsson (1896-1971): Sextánda og seytjándu aldar bækur íslenzkar, *Árbók Landsbókasafns* 9 (1952), 81.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/f479dd0b-095c-420b-92fa-156f8f44252e>

31 Dietrich, Veit (1506-1549)

Luther, Martin (1483-1546)

Súmmaría yfir það gamla testamentið

Summaria | Yfer það Gamla | Testamentid. | Þad er, | Iñ ehald og meining sierhuers Capitula, | Og huad Madur skal af sierhuerium Capitula | hellst læra. Samsett af Vito | Theodoro. | Vtlagt a Íslensku af | Gudbrande Thorlaks syne. | O | Sæler eru þeir sem ad heyra Gudz ord | og vardueita það Luc. XI. | A.

Að bókarlokum: „Þryckt a Nupufelle af Jone Jons syne, | Þann XI. Dag Januarij. | 1591.“

Útgáfustaður og -ár: Núpufell, 1591

Prentari: Jón Jónsson (1540-1616)

Umfang: A, A-P, Aa-Dd, Dd-Ee, F2, Ee-Mm. 2 ómerkt bl. [319] bls. 4°

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Þeim Kristeliga Lesara, Nad og Fridur af Gude Fødur fyrer Jesum Christum“ A1b-4a. Formáli.

Viðprent: Luther, Martin (1483-1546): „Summaria yfer Psalltarañ Samsett Af D. Martin. Luther“ Cc3a-Mm[5]a.

Athugasemd: Í neðstu línu á titilsíðu er arkavísir.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 41-42.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/6bf205b5-403a-4ff2-b789-51e39c616255>

32 Arctander, Niels Lauridsen

Speculum poenitentiae. Það er iðranarspegill

SPECULUM POENITENTIAE. | Það er | Iðranar-Speigill | I hvørium Christenn Madur | kañ ad sia og skoda þañ Naudsynlegasta | Lærdoom, hvørneñ Syndugur Madur skule | snwa sier til Guds med riettre Iðran, Og | hvør og hvilijck ad sie søñ Iðran, og | hvørt ad Madur giører rietta | Iðran eda ecke. | Samanleseñ wr H. Ritningu. | Asamt med Agiætlegum Formala | uñ Mañ sins Riettlætting fyrer Gude. | Af Niels Lauritssyne Norska, Superin | tendente yfer Viborgar Stigte | I Danmørk. | Vtlagdur a Islendsku, | Af Herra Gudbrande THorlakssyne, | Superintendentente Hoola Stigtis. | - | Prentadur j SKALHollte, | Af JONE SNorrasyne, | Anno 1694.

Útgáfustaður og -ár: Skálholt, 1694

Prentari: Jón Snorrason (1646)

Umfang: [2], 270 bls. 8°

Útgáfa: 2

Útgefandi: Þórður Þorláksson (1637-1697)

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Þórður Þorláksson (1637-1697): „L. S.“ [2.] bls.

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Formale Herra Gudbrands Thorlakssonar, fyrer framañ Bokena, Til Lesarans.“ 1.-2. bls.

Viðprent: „Añ ar Formale yfer þeñ añ Iðranar Spiegel, hlydande uppa Riettlæte Syndugs Mans.“ 3.-42. bls.

Viðprent: „Christeleg Bæn um rietta og sanna Iðran.“ 269.-270. bls.

Efnisorð: Guðfræði ; Guðræknirit / Hugvekjur / Trúarlíf / Trúfræði

Skreytingar: 3., 11., 17. og 21. lína á titilsíðu í rauðum lit.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 4.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/b4615abd-e2e6-4415-81fb-2358f2ced517>

33 Huberinus, Caspar (1500-1553)

Um guðs reiði og miskunn

Wñ Gudz | Reide og Myskun | Ein Nytsamlig Edla Bok, Vtskrifud | af vel lærdū Manne Caspar | Huberino, Eñ a Islend- | sku vtløgd af | Herra Olafi Hiallta syne godrar Miñ - | ingar Añ o Dom. M. D. LX. V. | I. Samuelis II. Cap. | Drottin Deyder og hñ Lifgar, hañ | leider til Heluijtis og aptur j | burtu þadan

Að bókarlokum: „Þryckt a Holum i hiallta | Dal af Jone Jons syne Þann | XXIII. Dag Martij. Ma- | nadar Añ o Domini. | 1579“

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1579

Prentari: Jón Jónsson (1540-1616)

Umfang: A-P, Aa-Bb6. [412] bls. 8°

Útgefandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Þýðandi: Ólafur Hjaltason (1500-1569)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Ad Pium Lectorem“ A1b-6a. Formáli.

Viðprent: Luther, Martin (1483–1546): „Martini Lutheri Formali Til huers og eins gods Christins Mans“ A6b–7b.

Varðveislusaga: Eitt eintak þekkt er í Konungsbókhlöðu í Kaupmannahöfn.

Efnisorð: Guðfræði ; Guðræknirit / Hugvekjur / Trúarlíf / Trúfræði

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878–1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 24–25.

34 Pfeffinger, Johannes (1493–1573)

Ein kristileg og stuttleg undirvísan

EIN | christilig | Og Stuttlig Vnderuijsan Vm Mañ sins | Riettlætning fyre Gude, Skrifad af | Diuplærdum Mañ e Doctor | Johañ es Pheffinger. | Añ o 1551. | Asamt Nockrum Audrum Nytsemdar | og Lærdoms vnderuijsonum sem | Vppteiknad er a epterfylg- | ianda Blade. | Vtlagt Af G. TH. Syne | 1576. | ʘc

Að bókarlokum: „Þryckt a Holum af Jone Jons syne | Þañ 17. Dag Febru. 1576.“

Auka titilsíða: Spangenberg, Johann (1484–1550): „Einn hug- | gunar BaKlingur[!] Og | Christelig vnder vijsun, huørnin Maduriñ skal | sig til eins Christeligs afgangis af | þessum Heime til reida. | Med Spurningum samsett, af Jo- | hañ e Spangenberg. | Vtsett a Islensku af Gudbrande | Thorlakssyne. | O“ A1a.

Auka titilsíða: Spangenberg, Johann (1484–1550): „Af christilig- | um RiddaraSkap Og | Vid hueria Ouine ein Kristiñ mañ eskia | hefr ad beriazt hier j heime, | Stuttlig vnderuijsan vt af Heilag- | re skript, Samantekiñ af Joh | Spangenberg. | G. TH. | O“ C4b.

Auka titilsíða: Palladius, Niels (-1560): „Vm Dōa- | Dag | Eirn Nytsamligur tra | ctatus, Samsettr og skrifadr a Dōnsku, | Af M. Nicolao Palladio lof- | ligrar miñ ingar Superinten- | dente Skaneyiar stigtis, | ar et ct. 1558 | Gudbrandur Thorlaks Son. | O“ F2a.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1576

Prentari: Jón Jónsson (1540–1616)

Umfang: ʘc, A-K7. 8, 41, 38 bl. 8°

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: „Ein Bæn.“ ʘc8b.

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „TIL LESARANS.“ A1b.

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Þeim ed les, til seigist heilsan j Gude.“ C5a-b. Formáli.

Viðprent: „Vt Af Riddaraskap PapISTANNA“ E4a-F1b.

Varðveislusaga: Eitt eintak þekkt er í Konungsbókhlöðu í Kaupmannahöfn

Efnisorð: Guðfræði ; Guðræknirit / Hugvekjur / Trúarlíf / Trúfræði

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878–1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 20–21.

35 Musculus, Andreas (1514–1581)

Kristileg bænabók

Christeleg | Bænabok | Skrifud fyrst i þysku Mæle | af | Andrea Musculo Doct. | O | ANNO. M. D. L. IX.

Auka titilsíða: Arngrímur Jónsson Vídalín ; lærði (1568–1648): „Hinn stutte | Dauids Psalltare, Ed- | ur nøckur Vers saman lesen | af Dauids Psalltara, ad akal | la og bidia Gud þar med j all | skonar Motgange og Astrijdu | Med nøckrum sierlegū hug | gunar Versum þar j flío | tande. Harmþrung | num Hiørtum til | Endurnæringar, huar med eirn | en fiñ ast nõckur Lof vers edur | Þackargiörder, Gude eilijf | um til Handa. | Anno, M. D. XC. vij. | A. I.“ K12a. Útdráttur úr Davíðs sálum með skýringum Arngríms lærða Jónssonar.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, e.t.v. 1611

Umfang: A-N4. [296] bls. 12°

Útgáfa: 2

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Til Lesarans.“ A1b-2a. Formáli.

Viðprent: „Stutt Vnderuiisā Vm þa allra sætustu Psalma Dauids, huad Nægðafuller þeir sie allra þeirra hluta og andlegrar speke, sem Saluñ e mest og hellst aliggrur ad kunna og vita.“ K12b-L5a. Formáli.

Efnisorð: Guðfræði ; Bænir ; Sálmar

Skreytingar: Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878–1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 76–77. • Páll Eggert Ólason (1883–1949): Menn og menntir siðskiptaaldarinnar á Íslandi 4, Reykjavík 1926, 386.

Rafraenn aðgangur: <https://baekur.is/bok/98082ce0-ecaf-493c-a81b-24a42f2d24c0>

36 Musculus, Andreas (1514-1581)

Kristileg bænabók

Christeleg | Bænabook | Skrifud fyrst j Þysku Male. | Af | Andrea Musculo Doct. | Eñ | a Íslensku vtløgd | Af H. Gudbrande Thor- | laks Syne. | Prentud ad nyiu a | Hoolum j Hialta Dal. | Anno M. DC Lijj.

Auka titilsíða: Arngrímur Jónsson Vídalín ; lærði (1568-1648): „Hiñ Stutte | Dauids Psalltare, Ed | ur nœckur Vers saman lesenn | af Dauids Psalltara, ad akal | la og bidia Gud þar med j alls | konar Motgange og astrijdu, | Med nœckrum sierlegum Hug- | gunar Versum þar j floot | ande. Harmþrungn | um Hiørtum til | Endurnæringar, huar med eirneñ | finnast nœckur Lof vers edur | Þackargjörder, Gude Eilij | fum til Handa. | Anno, M. D. XC. vij. | A. J.“ V4a. Útdráttur úr Davíðs sálmum með skýringum Arngríms lærða Jónssonar.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1653

Umfang: A-D, Aa-Dd. [335] bls. 8°

Útgáfa: 4

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Til Lesarans.“ A1b-2a.

Viðprent: „Nockrar Agiætar Ritningareñ ar Greiner, Huøriar Madr ma hafa siñ e angradre Salu til Aminningar, Idranar og Huggunar.“ Bb1a-Cc5b.

Viðprent: „Nœckrer Bænar Psalmar, j allskins Neyd og Þreyngingum.“ Cc6a-Dd4a.

Athugasemd: Bænabók Musculusar var næst prentuð með Enchiridion Þórðar biskups Þorlákssonar 1671.

Efnisorð: Guðfræði ; Bænir ; Sálmur

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 77.

Rafraenn aðgangur: <https://baekur.is/bok/ed67169e-d833-44cf-b646-365752d52f06>

37 Nicolai, Philipp (1556-1608)

Theoria vel speculum vitæ æternæ

THEORIA, VEL SPECVLVM | VITÆ ÆTERNÆ | Speigell Eilifz | Lijfs. | Frodleg Skyring, alls þess Leyn | dardoms, sem hlyder vppa eilijft Lijf. | Teken vr Heilagre Ritningu, | Vm vora Skøpun, vora Endurlausn, | og vora Endurfæding. Ei sijdur vm | Heimfór christenna Salna j Paradisj og | Vpprisu Holldsins j Eilijft Lijf. | Saman lesen og skrifud j fiñ Bokum, | AF. | Philippo Nicolai Doct. og Soknar | Herra til S. Chatarina Kirkiu | j Hamborg. | A Íslensku vtløgd, Anno epter Guds | Burd. M. DC. vii.

Að bókarlokum: „Prentad a Holum. | Anno Salutis. | 1608“

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1608

Umfang: [24], 822, [49] bls. 8°

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Formale.“ [3.-13.] bls.

Viðprent: Arngrímur Jónsson Vídalín ; lærði (1568-1648): „AD NOMEN GVDBRANDi Allusio.“ [14.] bls. Latínuerindi.

Viðprent: „LIBER AD Lectorem“ [14.] bls. Fjögur erindi á íslensku.

Prentafrigiði: Í sumum eintökum er 3., 5.-6., 9.-11., 14. og 18. lína á titilsíðu í rauðum lit, og í þeim eintökum er á baki titilblaðs „EPIGRAMMA GVDBRANDI Thorlacii Superintendententis Islandiæ Aquilonaris AD REVERENDISS: ET CLARISS: Virum Dn. Philippum Nicolai Doctorem Theologum & Ecclesiast: Hamburgensem.“

Athugasemd: Útdráttur úr bókinni var prentaður aftan við E. Winter: Einn lítill sermon, 1693.

Efnisorð: Guðfræði ; Guðræknirit / Hugvekjur / Trúarlíf / Trúfræði

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 78-79. • Lidderdale, Thomas William: Catalogue of the books printed in Iceland from A.D. 1578 to 1880 in the library of the British Museum, London 1885, 3.

Rafraenn aðgangur: <https://baekur.is/bok/2217c1f8-1f8f-4c4b-9d08-2a5ff6039499>

38 Arngrímur Jónsson Vídalín ; lærði (1568-1648)

Brevis commentarius de Islandia

BREVIS | COMMENTARIVS | DE ISLANDIA: QVO | SCRIPTORVM DE HAC | INSVLA
ERRORES DETE- | guntur, & extraneorum quorundam | conviciis, ac calumniis, quibus | Islandis liberius
insultare | solent, occurritur: | per | ARNGRIMVM IONAM | ISLANDVM. | O | Veritas temporis filia: | Lupus mendacio tempus. | Cicero: | Opinionum commenta delet dies, na- | turæ judicia confirmat. | HAFNIÆ | - | 1593.

Að bókarlokum: „HAFNIÆ | Impreßit Iohannes Stockel- | mannus. | - | 1593.“

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1593
Prentari: Stockelmann, Hans (-1619)
Umfang: [8], 102, [2] bl. 8°

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „BENIGNO ET PIO Lectori Salutem.“ [6]b-[8]a bl. Formáli dagsettur 29. júlí 1592.

Viðprent: Sigurður Stefánsson (-1595): „EPIGRAMMA AD ARNGRIMVM IONAM conterraneum suavißimum.“ [103]a-b bl. Latínukvæði.

Viðprent: Guðmundur Einarsson (1568-1647): „ALIVD: Patria authorem alloquitur.“ [103]b-[104]a bl. Latínukvæði.

Athugasemd: Íslensk þýðing: Brevis commentarius de Islandia, Reykjavík 2008. Ljósprentað í Reykjavík 1968 í Íslenskum ritum í frumgerð 2. Endurprentað ásamt enskri þýðingu í riti Richards Hakluyt: The Principal navigations, voyages, traffiques and discoueries of the English nation 1, London 1598 og síðari útgáfum. Enn fremur endurprentað í Bibliotheca Arnamagnæana 9 (1950), 1-85.

Efnisorð: Sagnfræði

Skreytingar: Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 43-44. • Nielsen, Lauritz (1881-1947): Dansk bibliografi 1551-1600, Kaupmannahöfn 1931-1933, 988. • Nielsen, Lauritz (1881-1947): Dansk typografisk atlas 1482-1600, Kaupmannahöfn 1934, XC, 5-6. • Páll Eggert Ólason (1883-1949): Menn og menntir siðskiptaaldarinnar á Íslandi 4, Reykjavík 1926, 105-120. • Jakob Benediktsson: Arngrimi Jonae opera latine conscripta. Introduction and notes, *Bibliotheca Arnamagnæana* 12 (1957), 141-170. • Jakob Benediktsson: Formáli, Íslensk rit í frumgerð 2, Reykjavík 1968.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/972b896e-f56c-410e-ba4d-b12392ac8a1a>

39 Ein ný vísnaþók

Vísnaþókin

Ein | Ny Wiisna Bok | Med mörgum andlegum Viisum og Kuædum | Psalmum, Lof sönguum og Ríjnum, teknum | wr heilagre Ritningu. | Almuga Folke til gagns og goda Prentud, og | þeim ødrum sem slijkar Vijsur elska vilia, og jdka Gude | Almattugum til Lofs og Dyrdar, enn sier og | ødrum til Gagns og Skiemtunar | Til Eolossensens[!] iii. Cap. | Lated Christi Ord rijkuglega hia ydur byggia i allre Visku | Læred og aminned ydur med Psalmum, Lofsang | uum, og andlegum liuflegum Kuædum, og | synged Drottne Lof j ydrum Hiørtum | Til Epheseos v. Cap. | Vppfyllest j Anda, og tale huør vid annan, med Psalm- | um Lofsönguum, og andlegum Kuædum, synged og spiled Dr | ottne j ydrum Hiørtum, og seiged Packer alla Tijma Gude | og Fødur, fyrer alla Hlute, j Nafne vors Drottens Jesu | Christi | Anno, M. DC. XII.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1612

Umfang: [8], 391 bls. 4°

Útgáfa: 1

Útgefandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Til Lesarans.“ [2.-3.] bls.

Viðprent: Einar Sigurðsson (1538-1626): „Til Lesarans“ [4.-5.] bls.

Viðprent: Magnús Ólafsson (1573-1636): „Ad Lectorem“ [5.] bls.

Athugasemd: Ljósprentað í Kaupmannahöfn 1937 í Monumenta typographica *Islandica* 5. Ný útgáfa, Vísnaþók Guðbrands, Reykjavík 2000.

Efnisorð: Bókmenntir ; Kveðskapur / Kvæði

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 107-108. • Pétur Sigurðsson (1896-1971): Vísnaþók Guðbrands biskups, *Iðunn Nýr fl.* 8 (1923-1924), 61-87. • Páll Eggert Ólason (1883-1949): Menn og menntir siðskiptaaldarinnar á Íslandi 4, Reykjavík 1926, 438-441. • Sigurður Nordal (1886-1974): Introduction, *Monumenta typographica Islandica* 5, Kaupmannahöfn 1937.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/df7f5d3c-da07-4857-887e-d56c1e903690>

40 Arngrímur Jónsson Vídalín ; lærði (1568-1648)

Epistola pro patria defensoria

ARNGRIMI IONÆ | Íslandi | EPISTOLA | pro patria defensoria, scripta | AD | DAVIDEM FABRITIUM, ECCLESIASTEN | in Ostell, Frisiæ Orientalis, illam falsò, vel malitià, | vel inscitià, chartà in lucem emissa, | traducentem: | EJUSDEMQUE | ANATOMIE BLEFKENIANA, QVA | Ditmari Blefkenii viscera magis præcipua, in libello de Islandia | edito, convulsa, per manifestam exenterationem | retexuntur. | VNA CVM | CHRYSMOGÆA RERUM | Islandicarum, &c. | O | Hiob. 8. v. 8. | Interroga ætatem priorem, & præpara te inquisitioni patrum eorum. | HAMBURGI | Typis Henrici Carstens. Anno 1618.

Útgáfustaður og -ár: Hamborg, 1618
Prentari: Carstens, Heinrich
Umfang: A, b-e3. [38] bls. 4°

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „GUDBRANDUS THORLACIUS Islandiæ borealis Superintend. Lectori S.“ A2a-b. Dagsett „postr. Barthol. [v: 25. ágúst] An. sal. 1617.

Viðprent: Magnús Ólafsson (1573-1636): „ARNGRIMUS IONAS per Acrostichidem & triplicem Anagrammatismum.“ A2b-4b. Þrjú latínukvæði.

Viðprent: Dedeken, Georg (1564-1628): „EPIGRAMMA ad Rever. & præstantið. virum Dn. Arngrimum Jonam Isl. Eccles. patriæ pastorem vigilantib. fidelibimimumque.“ A4b.

Athugasemd: Deilurit gegn bók eftir David Fabricius: Van Íslandt unde Grönlandt, 1616. Endurprentað í Bibliotheca Arnamagnæana 11 (1952), 1-34. Anatome Blefkeniana og Crymogaea munu ekki hafa verið gefnar út að nýju með þessu riti þótt þeirra sé getið á titilsíðu, en prentarinn, H. Carstens, sem annaðist einnig útgáfu Crymogaea 1610 og Anatome 1613, hefur sennilega ætlað að láta þessi rit fylgjast að í einu bindi, enda eru tvö slík eintök varðveitt í söfnum, annað í Konungsbókhöfðu í Kaupmannahöfn, hitt í Bretasafni í Lundúnum.

Efnisorð: Sagnfræði

Skreytingar: Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 50. • Páll Eggert Ólason (1883-1949): Menn og menntir siðskiptaaldarinnar á Íslandi 4, Reykjavík 1926, 137-140. • Jakob Benediktsson: Arngrimi Jonæ opera latine conscripta. Introduction and notes, *Bibliotheca Arnamagnæana* 12 (1957), 379-385.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/579d8f62-59f6-477e-812c-b806066d4e00>

41 **Ein ný sálmaþók**

Sálmaþók Guðbrands biskups

Ein ny | Psalma Bok, | Med morgum Andligum | Psalmū, Kristelegū Lofsaunguum | og Vijsum, skickanlega til samans sett og | Auken og endurbætt. | O | Þryckt a Holum i Hiallta Dal. | Cum Gratia et Priuilegio Friderici Secundi | Danorum etct Regis. Sanctae Memoriae

Að bókarlokum: „Þryckt a Holum i Hiallta Dal. | Aar epter Gudz Burd. | M. D. LXXXIX.“

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1589

Umfang: [12], ccxxxiii, [6] bl. 8°

Útgáfa: 1

Útgefandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Luther, Martin (1483-1546): „Formale Doct. Mart. Luth. yfer sijna Psalma Bok.“ [2a-b] bl.

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Aullum Fromum og Gudhræddum, Islands In byggjörum, oskar eg Gudbrandur Thorlaksson Nadar og Fridar af Gude Födur, fyrer Ihesum Christum vorn Drotten .“ [3a-9b] bl. Formáli.

Viðprent: „Doct. Simon Paulus hañ skrifar so j siñ e Vtleggingu yfer Pisteleñ , sm leseñ er Dom. xx. epter Trinitat. Þar suo stendur Tale huør vid añ añ , af Psalmum og Lofsaunguum, etct. Ephe. v.“ 11a-b.

Viðprent: Þýðandi: Ólafur Guðmundsson (1537-1609): „Nockur Heilræde vr Latinu og Þysku snuen, af Sera Olafe Gudmundssyne“ 11b-12a.

Viðprent: Luther, Martin (1483-1546): „Eñ øñ ur Heilræde D. Mart. Luth.“ 12a-b.

Viðprent: „Boken seiger“ 12b. Erindi (Hafer þu Lyst ad lofa Gud ...).

Athugasemd: Ljósprentað í Reykjavík 1948.

Efnisorð: Guðfræði ; Sálmar

Skreytingar: Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.

Bókfræði: Westergaard-Nielsen, Christian: Nogle anmeldelser, *Islandsk årbog* 1948-1949, 179-182. • Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 35-39. • Prentarinn 3 (1912), 19-20. • Páll Eggert Ólason (1883-1949): Menn og menntir siðskiptaaldarinnar á Íslandi 4, Reykjavík 1926, 420-441. • Páll Eggert Ólason (1883-1949): Upptök sálma og sálmalaga í lútherskum sið á Íslandi, Reykjavík 1924, 61-216.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/71ff3a0b-a5ff-4d42-87a9-3a86f1ebcc32>

42 **Sálmaþók íslensk**

Sálmaþók Guðbrands biskups

Psalma Bok | Íslensk, | Med mörögum Andlegum | Psalmum, christelegum Lofsøng- | uum, og Vijsum, skickanlega til | samans sett, og auken, og | Endurbætt | O | Þrykt a Holum j Hiallta Dal. | ANNO | M. DC. XIX.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1619
Umfang: [8], 280, [6] bl. 8°
Útgáfa: 2

Útgefandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Luther, Martin (1483-1546): „So skrifar sa gode Gudz Madur, D. Martinus Luth.“ [2a-3a] bl.

Viðprent: „Simon Paulus hiet sa Doctor sem j sinne Vtleggingu yfer Pistilen þann lesen er Dominica 20 epter Trinitatis, þar so stendur, Tale huòr vid annan med Psalmum og Lofsöngnum[!] etc. Ephes. 5 Þar skrifar hñ so.“ [3a-4a] bl.

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Godum Gudhræddum Lesara.“ [4a-5b] bl. Formáli.

Viðprent: Þýðandi: Ólafur Guðmundsson (1537-1609): „Nøckur Heilræde wr Latinu og Þysku snuen, af Sijra Olafe Heitnum Gudmundssyne.“ [8a] bl.

Viðprent: Luther, Martin (1483-1546); Þýðandi: Ólafur Guðmundsson (1537-1609): „Eñ øñ ur Heilræde D. Mart. Luth. wr Þysku vtløgd af sama Sijra Olafe.“ [8b] bl.

Efnisorð: Guðfræði ; Sálmar

Skreytingar: Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð. 1., 3., 4., 9. og 11. lína á titilsíðu í rauðum lit.

Bókfræði: Fiske, Willard (1831-1904): Bibliographical notices 1 (1886), 5. • Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 90.

Rafraenn aðgangur: <https://baekur.is/bok/627bb6bb-3832-4607-942f-04a8f73f4ff2>

Graduale

Grallari

GRADVALE. | Ein Almeñ e- | leg Messusöngs Bok | saman teken og skrifud, til meire og | samþyckelegre Einingar, i þeim Söng og | Ceremonium, sem j Kirkiunne skal syn- | giast og halldast hier i Lande Ep- | ter Ordinantiumne | af | H. Gudbrand Thorlaks syne. | Item. Almenneleg Handbok med Collec- | tum og Oratium sem Lesast skulu i Kirkiu | Söfnudinum Aarid vm kring. | I. Corint. xiiij. | Latid alla hlute sidsamlega, og skickanliga fram | fara ydar a mille. | Item. xj. Cap. | Ef sa er einhuer ydar a medal, sem þrattunar samur | vill vera, Hann vite þad, ad vier hofum ecke slykan Sid- | uana, og ei helldur Gudz Söfnödur.

Að bókarlókum: „Þryckt a Holum j Hialltadal | af Jone Jons syne, xxv. Dag Oct. | MD XCIII.“

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1594

Prentari: Jón Jónsson (1540-1616)

Umfang: Titilblað, A-D, Aa-Hh. [257] bls. 4°

Útgáfa: 1

Útgefandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Friðrik II Danakonungur (1534-1588): „FRederich Thend Anden med Gudz Naade ...“ A1a. Konungsbréf dagsett 29. apríl 1585.

Viðprent: Oddur Einarsson (1559-1630): „Vm þañ Psalma Saung sem tijdkast j Kristeligre Kirkiu, nockur Vnderuijsun af lærdra Manna Bokum, þeim til Frodleiks sem þad hafa ecke sialfer lesid. Skrifud af vel Lærdum og Heidarligum Mañ e, Herra Odde Einars syne, Biskupe yfer Skalhollts Stikte.“ A1a-4b. Dagsett 26. nóvember 1594.

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Vm þad retta Messu Embætte, huernen þad skal halldast, efter Rettre Gudz Orda Hliodan, med Saung og Ceremonium“ B1a-C2a. Formáli.

Viðprent: „Messu Embætte a Bæna dögum. og Samkomu dögum, þar þeir eru halldner.“ Þ3b-Aa4b.

Viðprent: „Hier epterfylgia nockrar vtualdar Bæner og Oratiur sem lesast j Messuñ e a Sunnudögum og ódrum. Hatijdū kringū Ared.“ Bb1a-Dd4b.

Viðprent: „Ein Almennelig Handbok fyrer einfallda Presta Huernen Børn skal skjira. Hion samañ Vigia, Siukra vitia, og nockut fleira sem Keñ emañ a Embætte vid kemur.“ Ee1a-Hh4a.

Athugasemd: Við bls. 11b er skotið inn í örk miða sem á er prentað annað vers í messuupphafi á kyndilmessu: „Versus secundus. Flockur Einglanna ...“, en það hefur fallið niður við prentun bókarinnar. Handbók presta var áður prentuð í Einni kristilegri handbók Marteins Einarssonar 1555, en síðar í Helgisíðabók 1658 og oftár. Ljósprentað í Reykjavík 1944 og aftur 1982 (ársett 1976).

Athugasemd:

Efnisorð: Guðfræði ; Messusöngsbækur ; Nótur

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 45-46. • Páll Eggert Ólason (1883-1949): Upptök sálma og sálmalaga í lútherskum sið á Íslandi, Reykjavík 1924. • Páll Eggert Ólason (1883-1949): Menn og menntir siðskiptaaldarinnar á Íslandi 4, Reykjavík 1926, 409-416. • Guðbrandur Jónsson (1888-1953): Formáli, Graduale, Reykjavík 1944. • Björn Magnússon (1904-1997): Þróun guðsþjónustufurms íslenzku kirkjunnar frá siðaskiptum, Samtíð og saga 6 (1954), 92-116. • Arngrímur Jónsson: Fyrstu handbækur presta á Íslandi eftir siðbót. Handbók Marteins Einarssonar, handritið Ny kgl. Saml. 138 4to, Graduale 1594. Lítúrgísk þróunarsaga íslenzkrar helgisíðahefðar á 16. öld, Reykjavík 1992.

Biblíja það er öll heilög ritning

Biblíja

Guðbrandsbiblíja

Biblia | Það Er, Öll | Heilög Ritning, vtlógd | a Norrænu. | Med Formalum Doct. | Martini. Lutheri. | Prentad a Holum, Af | Jone Jons Syne | M D LXXXIII.

Að bókarlokum: „Þetta Bibliu verk var endad | a Holum i Hialta dal, af Jone Jons Syne, | þań vj. Dag Junij. Ań o Domini. M D LXXXiiij“

Auka titilsíða: „Allar Spa- | mań a Bækurnar, vtlagd- | ar a Norrænu | Act. 10. | Þessum (Christo) bera all- | er Spamenn Vitne, Ad | aller þeir sem trua a hań , | skulu fa Fyrergiefning | Syndań a, fyrer hń s | Nafn | M D L XXXIII.“ 4, cxcii, cxc. Á sumum eintökum eru breytt línuskil á titilsíðu: „vtlagd- | ar“. Blaðatal lxxxviii og xc vantar; fyrri talan hefur verið sett á lxxxvii b, en síðari talan á lxxxix b.

Auka titilsíða: „Nyia Testa- | mentum, a Norrænu. | Matth. 17. | Þesse er minn Elskuligur | Sonur, ad huerium mier | vel þocknast, Honum | skulu þier hlyda | 1584.“ 1, cxiii, 1.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1584

Prentari: Jón Jónsson (1540-1616)

Umfang: 2° Bókinni er skipt í þrjá hluta, og er hver þeirra sér um arka- og blaðatal; fyrsti hluti: [6], ccxcv bl.; annar hluti: [4], cxcii [rétt: cxc] bl.; þriðji hluti: [1], cxiii, [1] bl.

Útgáfa: 1

Útgefandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Þýðandi: Oddur Gottskálksson (-1556)

Þýðandi: Gissur Einarsson (1512-1548)

Viðprent: Friðrik II Danakonungur (1534-1588): „WI Friderich thend Anden ...“ 1b. Konungsbréf dagsett 19. apríl 1579.

Viðprent: Friðrik II Danakonungur (1534-1588): „WI Friderich thend Anden ...“ 2a. Konungsbréf dagsett 22. apríl 1579.

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Til Lesarans“ cxiv a.

Athugasemd: Notuð er þýðing Nýja testamentisins eftir Odd Gottskálksson sem mun einnig hafa þýtt nokkurn hluta Gamla testamentisins; Gissur biskup Einarsson þýddi Orðskviðu Salómons og Jesú Síraks bók; um aðra þýðendur er óvíst. Ljósprentuð í Reykjavík 1956-1957 og aftur 1984.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: Myndskreyttur rammi á titilblöðum. Í skraut á titilsíðum eru felld orðin: „ÞESSE ER MINN ELSKLÆGI SONVR I HVERIVM MIER VEL“. 1.-4., 7. og 8. lína á aðaltitilsíðu í rauðum lit.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 28-35. • Harboe, Ludvig (1709-1783): Kurtze Nachricht von der Isländischen Bibel-Historie, *Dänische Bibliothec* 8 (1746), 1-156. • Henderson, Ebenezer (1784-1858): Iceland 2, *Edinborg* 1818, 247-306.

Íslensk þýðing, Reykjavík 1957, 391-428 • Guðbrandur Vigfússon (1827-1899), Powell, Georg: An Icelandic prose reader, Oxford 1879, 433-443. • Páll Eggert Ólason (1883-1949): Menn og menntir siðskiptaaldarinnar á Íslandi 2, Reykjavík 1922, 538 o. áfr. • Páll Eggert Ólason (1883-1949): Menn og menntir siðskiptaaldarinnar á Íslandi 4, Reykjavík 1926, 373-383. • Haraldur Nielsson (1868-1928): De islandske bibeloversættelser, *Studier tilegnede Fr. Buhl, Kaupmannahöfn* 1925, 181-198. • Bonde, Hildegard: Die Gudbrand-Bibel, *Zentralblatt für Bibliothekswesen* 52 (1935), 241-247. • Westergaard-Nielsen, Christian: Um þýðingu Guðbrandarbiblíu, *Kirkjuritið* 12 (1946), 318-329. • Westergaard-Nielsen, Christian: To bibelske visdomsbøger og deres islandske overlevering, *Bibliotheca Arnarnagnæana* 16 (1957), 364-378, 453-464. • Magnús Már Lárusson (1917-2006): Drög að sögu íslenzkra biblíuþýðinga 1540-1815, *Kirkjuritið* 15 (1949), 336-351. • Steingrímur J. Þorsteinsson (1911-1973): Íslenzkar biblíuþýðingar, *Víðförli* 4 (1950), 48-85. • Rosenkilde, Volmer: Europæiske bibeltryk, *Esbjerg* 1952, 202-206. • Bandle, Oskar (1926-2009): Die Sprache der Guðbrandsbiblíu, *Bibliotheca Arnarnagnæana* 17 (1956). • Magerøy, Ellen Marie: Planteornamentikken i islandsk treskur, *Bibliotheca Arnarnagnæana Supplement* 5 (1967), 55 o. áfr. • Stefán Karlsson (1928-2006): Um Guðbrandsbiblíu, *Saga* 22 (1984), 46-55. • Einar Gunnar Pétursson (1941): Guðbrandur Þorláksson og bókaútgáfa hans, *Árbók Landsbókasafns Nýr fl.* 10 (1984), 5-26. • Einar Gunnar Pétursson (1941): Fáein atriði um biblíuna úr Minnis- og reikningabók Guðbrands biskups, *Árbók Landsbókasafns Nýr fl.* 10 (1984), 27-36. • Böðvar Kvaran (1919-2002): Auðlegð Íslendinga, Reykjavík 1995, 50-54. • Ragnar Fjalar Lárusson (1927-2005): Hólabiblúrnar þrjár, *På sporet af gamle bibler, Kaupmannahöfn* 1995, 35-43, 46-58. • Guðrún Kvaran: Die Anfänge der Buchdruckerkunst in Island und die isländische Bibel von 1584, *Gutenberg-Jahrbuch* 72 (1997), 140-147.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/cc67179c-0a98-4489-aa90-977c46b38117>

Huggunarbæklingur

Huggunar | Bæklingur | Þar jnne margar agiætar | Malsgreiner Heilagrar Ritningar | Saman teknar eru j eitt, med | stuttre huggunarsamlegre | Vtleggingu. | A Islensku snuen af mier | Gudbrande Thorlaks Syne. | Himeñ og Jörd skulu forgan | ga, enn mijn Ord forganga ecke, | Luc. xxj. Cap. | ANNO. M. DC.

Að bókarlokum: „Þryckt a Holum j Hialltadal | þa ñ 9. Dag Aprilis | ANNO. M. DC.“ 244a bl.

Auka titilsíða: Hemmingsen, Niels (1513-1600): „ANTIDOTVM. | Þad er ad | skilia | Heilsulif og | Lækning, vid þeirre hrædelig | re og skadsamligre Salarenar | Astrijdu sem kallast | Øruilnan, edur | Auruænting, | Samsett j Latinu af Doct. | Niels Hemings Syne, Eñ a | Islensku vtlagt | af | Gudmunde Einars | Syne. | Nu ad nyiu prentud. | Anno. 1600.“ 205a bl.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1600

Umfang: 244 bl. 8°

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Þýðandi: Guðmundur Einarsson (1568-1647)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Fromum og Gudhræddum Lesara.“ 2a-3b bl. Formáli.

Viðprent: Steiber, Thomas: „Agiætre Heygboreñ e Frw och fyrstjñ u, Elisabet j margreifñ u til Brandenburg, til Steitin, Pomern, Cassuben og Venden et ct. Burggreifñ u til Nurmberg, og Fyrstjñ u til Rugen, miñ e nadugre Frw och Førstjñ u.“ 4a-8b bl. Tileinkun ársett 1566.

Viðprent: Hemmingsen, Niels (1513-1600): „Til Lesarans.“ 205b-206b bl.

Efnisorð: Guðfræði ; Guðræknirit / Hugvekjur / Trúarlíf / Trúfræði

Graduale

Grallari

GRADUALE | Ein Almeñ eleg | Messusaungs Book, | Vm þa ñ Saung og Ceremoniur sem j Kyrkiuñ e | eiga ad syngiast og halldast hier j Lande, epter godre og christelegre | Sidveniu sem og vors allra Na dugasta Arfa Kongs og Herra, | CHRISTIANS þess Fimta Kyrkiu Ritual. | – | Editio vii. | Þryckt j Ská lholte af Jone Snorrasyne, | ANNO Domini M. DC. LXLVII.

Að bókarlokum: „Endad j Skalh. | sama Ar 22. Febr.“

Útgáfustaður og -ár: Skálholt, 1697

Prentari: Jón Snorrason (1646)

Umfang: [26], 328, [18] bls. 6° grbr

Útgáfa: 7

Útgefandi: Þórður Þorláksson (1637-1697)

Viðprent: Þórður Þorláksson (1637-1697): „Aullum godum og Gudhræddum Møñ um ...“ [3.-6.] bls. Formáli.

Viðprent: Oddur Einarsson (1559-1630): „Formale Herra Odds Einarssonar ...“ [7.-13.] bls.

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Formale Herra Gudbrands Thorlakssonar ...“ [14.-26.] bls.

Viðprent: „II. Saungur og Embættis giørd ...“ 191.-222. bls.

Viðprent: „III. Nockrer Hymnar Psalmar ...“ 223.-307. bls.

Viðprent: „IV. Nockrer Hiartnæmer Psalmar ...“ 308.-328. bls.

Viðprent: Þórður Þorláksson (1637-1697): „APPENDIX ...“ [335.-341.] bls. Söngfræði.

Viðprent: „Þessum Bladsjydum sem epter eru af Arkinu til uppfyllingar, setst hier til ein good Amiñ ing og Vppvakning ...“ [342.-343.] bls.

Viðprent: „Þessu latum vier fylgia Presta Eydeñ ...“ [344.-345.] bls.

Efnisorð: Guðfræði ; Messusöngsbækur ; Nótur

Skreytingar: Myndskreyttur rammi á titilblaði.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 35.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/c46d424c-1fe3-4594-b455-6b7da55e7029>

Graduale

Grallari

GRADUALE | Ein Almeñ e- | leg Messusaungs Book, | Vm þa ñ Saung og Ceremoniur sem i Kyrkiuñ e | eiga ad syngiast og halldast hier j Lande, epter godre og christelegre | Sidveniu sem og vors allra Na dugasta Arfa Kongs og Herra, | CHRISTIANS þess Fimta Kyrkiu Ritual. | – | Editio VI. | Þryckt j Ská lholte af Jone Snorrasyne, | Anno Domini M. DC. LXXXXI.

Að bókarlokum: „Endad j Skalh. | sama Ar 23. Maij.“

Útgáfustaður og -ár: Skálholt, 1691

Prentari: Jón Snorrason (1646)

Umfang: [26], 327, [19] bls. 6° grbr
Útgáfa: 6

Útgefandi: Þórður Þorláksson (1637-1697)
Viðprent: Þórður Þorláksson (1637-1697): „Aullum godum og Gudhræddum Møn um ...“ [3.-6.] bls. Formáli dagsettur 10. febrúar 1691.
Viðprent: Oddur Einarsson (1559-1630): „Formale Herra Odds Einarssonar, forðum Biskups Skalhollts Stifftis, yfer þań fyrsta Prentada Grallara. Anno 1594.“ [7.-13.] bls.
Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Formale Herra Gudbrands Thorlakssonar Byskups ad Hoolum yfer Grallarann.“ [14.-26.] bls.
Viðprent: „II. Saungur og Embættis gjørd a Bæna og Samkomudøgū þar þeir eru halldner“ 191.-222. bls.
Viðprent: „III. Nockrer Hymnar Psalmar og Lofsauingar, a þeim sierlegustu Hætjendum, lijka a Kvølld og Morgna utań Kyrkiu sem jń ań .“ 223.-307. bls.
Viðprent: „IV. Nockrer Hiartnæmer Psalmar, um Daudań , sem syngiast meiga yfer Greptran Frammlidenna.“ 308.-327. bls.
Viðprent: Þórður Þorláksson (1637-1697): „APPENDIX Sem er, Stutt Vndervijsun um einfalldań Saung, fyrer þa sem lijted edur Ecke þar uti lært hafa, eń gymnast þo Grundvølleń ad vita og sig frammar ad ydka.“ [335.-341.] bls. Söngfræði.
Viðprent: „Þessum Bladsjydum sem epter eru af Arkenu til uppfyllingar, setst hier til ein god Amiń ing og Vppvakning fyrer þa sem ganga vilia til Guds Bords, Hvør og so lesast ma fyrer Communicantibus, adur eń þeir medtaka heilagt Alltaresins Sacramentum.“ [342.-343.] bls.
Viðprent: „Þessu latum vier fylgia Presta Eydeń , sem til er gjørdur j Kongl. Maj. Kyrkiu Ritual, pag. 379. uppa þad, Kień emeń erner þvi betur Gudrækelega athuge og endurmiń est, hvad þeir sieu Gude og sijnu tiltrwudu H. Embætte umskyllduger.“ [344.-345.] bls.
Athugasemd: Í sumum eintökum er ártal táknad „M.DC.LXLI.“
Efnisorð: Guðfræði ; Messusöngsbækur ; Nótur
Skreytingar: 2., 4. og 10. lína á titilsíðu í rauðum lit. Myndskreyttur rammi á titilblaði.
Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, Islandica 14 (1922), 34-35.
Rafraenn aðgangur: <https://baekur.is/bok/5811c946-d1db-4a0c-8bb9-0657cb6200f7>

48

Graduale

Grallari

GRADUALE | Ein Almeń eleg | Messusaungs Book, | Vm þań Saung og Ceremoniur sem i Kyrkiuń e | eiga ad sijngiast og halldast hier i Lande, epter goodre og christe- | legre Sidveniu, sem og vors allra Na dugasta Arfa Kongs og Herra, | CHRISTIANS þess Fimta Kyrkiu Ritual. | Editio VIII. | - | Þryckt a Hoolum i Hialltadal, Af Marteine Arnoddssyne. | Anno Domini M DCC XI.

Að bókarlokum: „Endad a Hoolum | sama Aar, 26. Martij.“

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1711

Prentari: Marteinn Arnoddsson (1675-1747)

Umfang: [26], 327, [19] bls. 6° grbr

Útgáfa: 8

Viðprent: Þórður Þorláksson (1637-1697): „Aullum Godum og Gudhræddum Møn um ...“ [3.-6.] bls. Formáli.
Viðprent: Oddur Einarsson (1559-1630): „Formale Herra Odds Einarssonar ...“ [7.-13.] bls.
Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Formale Herra Gudbrands Thorlakssonar ...“ [14.-26.] bls.
Viðprent: „II. Saungur og Embættis gjørd ...“ 191.-222. bls.
Viðprent: „III. Nockrer Hymnar, Psalmar ...“ 223.-307. bls.
Viðprent: „IV. Nockrer Hiartnæmer Psalmar ...“ 308.-327. bls.
Viðprent: Þórður Þorláksson (1637-1697): „APPENDIX ...“ [335.-341.] bls. Söngfræði.
Viðprent: „Þessum Bladsjydum sem epter eru af Arkenu til Vppfyllingar, setst hier til ein good Amiń ing og Vppvakning ...“ [342.-343.] bls.
Viðprent: „Þessu latum vier fylgia Presta Eydeń ...“ [344.-345.] bls.
Efnisorð: Guðfræði ; Messusöngsbækur ; Nótur
Skreytingar: Myndskreyttur rammi á titilblaði.
Athugasemd: Willard FiskeBibliographical notices438
Rafraenn aðgangur: <https://baekur.is/bok/255ac2a8-a0d9-4aa0-8832-6ae7b6c9e41d>

49

Graduale

Grallari

GRADUALE | Ein Almeń eleg | Messusaungs Book, | Vm þań Saung og Ceremoniur sem i Kyrkiuń e |

eiga ad sijngiast og halldast hier i Lande, epter goodre og christe- | legre Sidveniu, sem og vors allra Na dugasta Arfa Kongs og Herra, | CHRISTIANS þess Fimta Kyrkiu Ritual. | EDITIO. X. | – | Þryckt a Hoolum i Hialltadal, Af Marteine Arnoddssyne. | ANNO DOMINI M. DCC. XXIII.

Að bókarlokum: „Endad a Hoolum | Þaṅ 8. Martij.“

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1723

Prentari: Marteinn Arnoddsson (1675-1747)

Umfang: [28], 310, [18] bls. 6° grbr

Útgáfa: 10

Útgefandi: Steinn Jónsson (1660-1739)

Viðprent: Þórður Þorláksson (1637-1697): „Aullum Goodum og Gudhræddum Møṅ ū ...“ [3.-6.] bls. Formáli.

Viðprent: Steinn Jónsson (1660-1739): „Vinsamlegum Lesara ...“ [7.-8.] bls. Formáli dagsettur 16. apríl 1721.

Viðprent: Oddur Einarsson (1559-1630): „Formale Herra Odds Einarssonar ...“ [9.-15.] bls.

50 [Spangenberg, Johann (1484-1550)]

Sá stóri katekismus

Sa Store | CATECHISMVS | Þad er, | Søn , Einfolld | og lios Vtskyring Christelig | ra Fræda, sem er Grundvøllur Truar | vorrar og Sæluhialpar Lærdoms, af þm | hellstu Greinum heilagrar Bibliu, heñ ar | Historium og Bevijsingum samantekeñ , Gude | Almattugum til Lofs og Dyrdar, eñ | Almwanum til Gagns og Goda. | Vtlagdur a Islenskt Tungu | mal, af Herra Gudbrande Thorlaks- | syne forðum Biskupe Holastiptis, | (Loflegrar Miñ ingar) | – | Editio III. Prentud j Skalhollte, | Af Jone Snorrasyne. | ANNO Domini. M. DC-XCI.

Útgáfustaður og -ár: Skálholt, 1691

Prentari: Jón Snorrason (1646)

Umfang: [16], 580, [12] bls. 8°

Útgáfa: 3

Útgefandi: Þórður Þorláksson (1637-1697)

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Formale Herra Gudbrands“ [2.-8.] bls. Fyrirsögn yfir síðum.

Viðprent: Þórður Þorláksson (1637-1697): „Godfusum Lesara Nað og Fridur ...“ [9.-14.] bls. Formáli dagsettur 17. nóvember 1691.

Viðprent: Arngrímur Jónsson Vídalín ; lærði (1568-1648): „Vijsur S. Arngrijms J. S.“ [15.-16.] bls.

Viðprent: Gísli Magnússon ; Vísi-Gísli (1621-1696): „Ad Virum Nobilissimum & Excellentissimum, Dn. THEODORVM THORLACIVM Episcopum Schalholtensem, ut Vigilantissimum, ita meritissimum, Cum magnum Catechismum LVTHERI, magno Ecclesie Thulensium bono typis suis Schalholtinis descriptum in lucem de novo daret.“ [590.-591.] bls. Heillakvæði dagsett í Skálholti „prid. Non. Mart.“ (☉: 4. mars) 1692[!]

Efnisorð: Guðfræði ; Katekismar / Barnalærdómur

Bókfærði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 99-100.

Rafærnm aðgangur: <https://baekur.is/bok/f0c83ac9-6aa3-4d63-afe6-98004acb7431>

51 **Sú gamla vísnaabók**

Vísnaabókin

Su Gamla | Vijsna-Book, | Epter hiñ e Fyrre, aldeilis rett lögud, med enum | sømu Vijsum, Kvædum, Psalmum, Lof-Saung- | vum og Rijmum. | Ur H. Ritningu. | Fyrer utaṅ þad hun er nu lijted aukiñ med fa- | einum Kvedlingum Sæl. Sr. Hallgrijms | Peturssonar. | Aptur ad Nyu uppløgd, Almwga Folke til Gagns | og Gooda, asamt þeim ødrum sem slijkar Vijsur | elska vilia og ydka, Gude Almattugum til | Lofs og Dyrdar, Eñ sier og ødrum til | Gagns og Skiemtunar. | EDITIO II. | – | Selst Alment Iñ bundiñ 48. Fiskum. | – | Þricht a Hoolum i Hialltadal, Af Halldore Erikssyne. | ANNO M. DCC. XLVIII.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1748

Prentari: Halldór Eiríksson (1707-1765)

Umfang: [8], 384 bls. 4°

Útgáfa: 2

Útgefandi: Halldór Brynjólfsson (1692-1752)

Viðprent: Halldór Brynjólfsson (1692-1752): „Formale til Lesarans.“ [2.-3.] bls. Dagsettur 25. apríl 1748.

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Formale þess Sæla Herra, Gudbrands Thorlákssonar.“ [3.-4.] bls.

Viðprent: Einar Sigurðsson (1538–1626): „Til Lesarans.“ [4.] bls.
Viðprent: Magnús Ólafsson (1573–1636): „Ad Lectorem.“ [5.] bls.
Viðprent: Gunnar Pálsson (1714–1791): „Heilsan Bookareñ ar til Lands-Foolksins.“ [8.] bls.
Efnisorð: Bókmenntir ; Kveðskapur / Kvæði
Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/b20c61dc-f69e-46e4-b458-da31728fe80f>

52

Graduale

Grallari

GRADUALE | Ein Almeñ eleg | Messusaungs Book, | Vm þa ð Saung og Ceremoniur sem i Kyrkiuñ e | eiga ad sijngiast og halldast hier i Lande, epter goodre og christe | legre Sidveniu, sem og vors allra Na dugasta Arfa Kongs og Herra, | CHRISTIANS þess Fimta Kyrkiu Ritual. | EDITIO XI. | – | Þryckt a Hoolum i Hialltadal, Af Marteine Arnoddssyne. | ANNO DOMINI M. DCC. XXX.

Að bókarlokum: „Endad a Hoolum | Þa ð 18. Aprilis.“

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1730

Prentari: Marteinn Arnoddsson (1675–1747)

Umfang: [30], 312, [18] bls. 6° grbr

Útgáfa: 11

Útgefandi: Steinn Jónsson (1660–1739)

Viðprent: Þórður Þorláksson (1637–1697): „Aullum Goodum og Gudhræddum Møñ ū ...“ [3.–6.] bls. Formáli.

Viðprent: Steinn Jónsson (1660–1739): „Vinsamlegum Lesara ...“ [7.–10.] bls. Formáli dagsettur 15. apríl 1730.

Viðprent: Oddur Einarsson (1559–1630): „Formale Herra Odds Einarssonar ...“ [11.–17.] bls.

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (–1627): „Formale Herra Gudbrands Thorlakssonar ...“ [18.–30.] bls.

Viðprent: „II. Saungur og Embættisgiörð ...“ 185.–212. bls.

Viðprent: „III. Nockrer Hymnar, Psalmar ...“ 212.–293. bls.

Viðprent: „IV. Lijk-Saungurenn“ 293.–312. bls.

Viðprent: „Bæn fyrir Embættis Giördena i Kyrkiuñ e.“ [318.] bls.

Viðprent: „Bæn ad lideñ e Embættis Giörden e.“ [318.] bls.

Viðprent: Þórður Þorláksson (1637–1697): „APPENDIX ...“ [319.–325.] bls. Söngfræði.

Viðprent: „Þessum Bladsjldum sem epter eru af Arkenu til Vppfyllingar, Setst hier til ein good Amiñ ing og Vppvakning ...“ [326.–328.] bls.

Viðprent: „Þessu latum vier fylgia Presta Eydeñ ...“ [328.–329.] bls.

Efnisorð: Guðfræði ; Messusöngsbækur ; Nótur

Skreytingar: Myndskreyttur rammi á titilblaði.

Bókfræði: Fiske, Willard (1831–1904): Bibliographical notices 1 (1886), 33.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/b34650b0-95b8-48b6-80ff-ad01dcfa72d7>

53

Graduale

Grallari

GRADUALE | Ein Almeñ eleg | Messusaungs Book, | Vm þa ð Saung og Ceremoniur sem i Kyrkiuñ e | eiga ad sijngiast og halldast hier i Lande, epter goodre og christe- | legre Sidveniu, sem og vors allra Na dugasta Arfa Kongs og Herra, | CHRISTIANS þess Fimta Kyrkiu Ritual. | EDITIO IX. | – | Þryckt a Hoolum i Hialltadal, Af Marteine Arnoddssyne. | Anno Domini M. DCC. XXI.

Að bókarlokum: „Endad a Hoolum | sama Ar, 24. Aprilis.“

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1721

Prentari: Marteinn Arnoddsson (1675–1747)

Umfang: [28], 310, [18] bls. 6° grbr

Útgáfa: 9

Útgefandi: Steinn Jónsson (1660–1739)

Viðprent: Þórður Þorláksson (1637–1697): „Aullum Godum og Gudhræddum Møñ um ...“ [3.–6.] bls. Formáli.

Viðprent: Steinn Jónsson (1660–1739): „Vinsamlegum Lesara, Oskar Vnderskrifadur Heilsu og FRIDAR, FYRER JESVM CHRISTVM.“ [7.–8.] bls. Formáli dagsettur 16. apríl 1721.

Viðprent: Oddur Einarsson (1559–1630): „Formale Herra Odds Einarssonar ...“ [9.–15.] bls.

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (–1627): „Formale Herra Gudbrands Thorlakssonar ...“ [16.–28.] bls.

Viðprent: „II. Saungur og Embættisgjörð ...“ 175.-206. bls.
Viðprent: „III. Nockrer Hymnar, Psalmar ...“ 207.-292. bls.
Viðprent: „IV. Nockrer Hiartnæmer Psalmar ...“ 293.-310. bls.
Viðprent: Þórður Þorláksson (1637-1697): „APPENDIX ...“ [317.-323.] bls. Söngfræði.
Viðprent: „Þessum Bladsíjdum sem epter eru af Arkenu til Vppfyllingar, setst hier til ein good Amiñ ing og Vppvakning ...“ [324.-326.] bls.
Viðprent: „Þessu latum vier fylgia Presta Eydeñ ...“ [326.-327.] bls.
Athugasemd: Í þessari útgáfu er latínusöngur felldur að mestu niður úr Grallaranum.
Efnisorð: Guðfræði ; Messusöngsbækur ; Nótur
Skreytingar: Myndskreyttur rammi á titilblaði.
Athugasemd: Willard Fiske Bibliographical notices 640
Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/186e5a57-a1be-4302-ae5a-754e6b8dc4be>

54 Arngrímur Jónsson Vídalín ; lærði (1568-1648)

Anatome Blefkeniana

ANATOME | BLEFKENIANA | Qua | DITMARI BLEFKENII | viscera, magis præcipua, in Li- | bello de Islandia, Anno. M DC | VII. edito, convulsa, per | manifestam exenterati- | onem retexuntur. | Per | ARNGRIMVM IONAM | Islandum | Est et sua formicis ira. | Typis Holensibus in Islandia | boreali. | Anno M. DC. XII.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1612

Umfang: A-N7. [206] bls. 8°

Útgáfa: 1

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „GVDBRANDVS THORLACIus Superintend. Holensis in Islandia boreali, Lectori S.“ A7b-B2b.

Viðprent: „IN CLYPEVM BLEFKenianum“ N2b-3a. Latínukvæði

Viðprent: „ALIVD IN DITHMARVM Blefkenium, illum Islandiæ Coprophorum.“ N3a-b. Latínukvæði

Viðprent: Arngrímur Jónsson Vídalín ; lærði (1568-1648): „ALIVD De vatibus duobus, immeritas Blefkenianæ historiæ laudes concinentibus.“ N3b-4a. Latínukvæði, merkt A. I.

Viðprent: Guðmundur Einarsson (1568-1647): „ALIVD In Dithmarum Blefkenium Islandorum Philocopron.“ N4a-b. Latínukvæði.

Viðprent: „IN Dithmarum Blefkenium, impudetissimum Convitiatorem Islandiæ, Epigramma.“ N4b-5b. Latínukvæði.

Viðprent: Magnús Ólafsson (1573-1636): „ALIVD In evndem, editionem Commentariorum, Si Dijs placet, De Isl: vltra annum 40. differentem.“ N5b-6a. Latínukvæði.

Viðprent: Magnús Sigfússon (1575-1663): „AD DITHMARVM Blefkenium.“ N6b. Latínukvæði.

Viðprent: „ALIVD ejusdem vernaculé.“ N6b-7a. Tvö áttmælt erindi.

Viðprent: „Aliud“ N7b.

Athugasemd: Deilurit gegn bók Ditmars Blefken: Islandia, Leiden 1607. Endurprentað í Bibliotheca Arnamagnæana 10 (1951), 269-358.

Efnisorð: Sagnfræði

Skreytingar: Á N2a er skopmynd, hin fyrsta í íslenski bók prentaðri, sennilega skorin hér á landi.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): The northmen in America, *Islandica* 2 (1909), 13-15. • Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 45-47. • Páll Eggert Ólason (1883-1949): Menn og menntir siðskiptaaldarinnar á Íslandi 4, Reykjavík 1926, 120-137. • Jakob Benediktsson: Arngrimi Jonæ opera latine conscripta. Introduction and notes, *Bibliotheca Arnamagnæana* 12 (1957), 359-378.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/b0921a14-8f36-4b6e-8251-982cffe30115>

55 Arngrímur Jónsson Vídalín ; lærði (1568-1648)

Anatome Blefkeniana

ANATOME | BLEFKE- | NIANA, | Qua | DITMARI BLEFKENII VISCERA | magis præcipua, in libello de Islandia, An. M.DC.VII. | edito, convulsa, per manifestam exentera- | tionem retexuntur. | PER |

Arngrimum Jonam | ISLANDUM. | Est & sua formicis ira. | O | HAMBURGI, | Ex Officina
Typographica Henrici Carstens. | Anno M.DC XIII.

Útgáfustaður og -ár: Hamborg, 1613
Prentari: Carstens, Heinrich
Útgáfa: 2

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „GVDBRANDVS THORLACIVS SVPERINTEND.
HOLENSIS in Islandia boreali, Lectori S.“ [6.-8.] bls.

Viðprent: „IN CLYPEUM BLEFKENIANUM.“ 78. bls. Latínukvæði.

Viðprent: „ALIUD IN DITHM. BLEFKEN. ILLUM Islandiæ Coprophorum.“ 78.-79. bls. Latínukvæði.